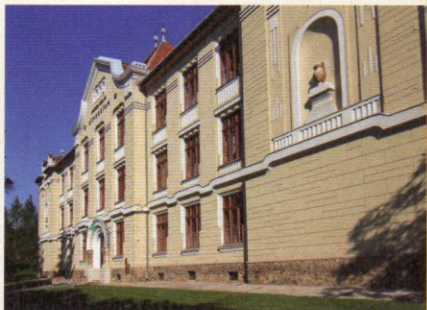




1853-ban kezdték építeni a lovassági laktanyát mintázó épületet, amelyben 1856-ban kezdte meg működését a katonai felsőbb nevelőintézet. A császári hadsereg tisztjeinek utánpótlását biztosító iskolát 1875-ben katonai alreáliskolává szervezték át. A közös hadsereg intézete 1918-ban lett a magyar honvédségé. 1922-ben a trianoni békeszerződést kijátszva polgári jellegű iskolában továbbra is katonai nevelést folytattak. Ekkor vette fel Hunyadi Mátyás nevét. 1945-ben Németországba telepítették át, épületeit magyar katonaság foglalta le. Szovjet katonai kórház működött falai között 1956-ig. 1958-ban alapították az Országos Gyógypedagógiai Intézetet, amely ma Dr. Nagy László EGYMI néven működik.

### Jurisch Miklós Gimnázium (Hunyadi u. 10.) 10.

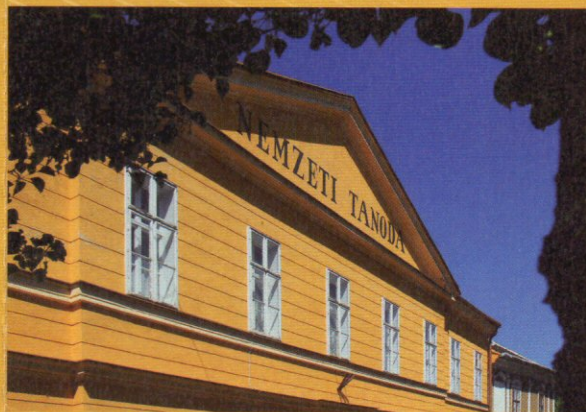
1883-ban Trefort Ágoston megteremtette az első községi iskolai törvényt, amelyben meghatározták a tanítás anyagát, bevezették a tanmenetkészítés gyakorlatát. A törvény hatására teljessé vált Kőszegen a szakrendszerű oktatás. A községi képviseletestület alapítványt hozott létre a főgimnáziumi épület



létesítésére, szerződést kötöttek tanítás céljára a bencés renddel, megszerezték a telket az Esterházy-családtól, az engedélyt az uralkodótól és 1908-ban elkészült a Hunyadi úti épület. (Az építési tervet készítő csoportban ott találjuk Hájós Alfréd nevét.) Az 1909/10. tanévre épült ki a teljes nyolc osztályos szerkezet. 1948. augusztus 13-án az 1948. évi XXXIII. törvény alapján az intézmény állami kezelésbe került a felszereléssel, a hozzá tartozó földterülettel és a fiúnevelővel együtt. Ekkor kapta a Jurisch Miklós Állami Gimnázium nevet. A még nyolc osztályos gimnáziumba beiratkozott utolsó osztály az 1951/52. tanévben érettségizett. Az államosítást követően a rendi tanárok távoztak, a helyi tanítóképzők, az evangélikus leánygimnázium, a katonai reáliskola egykori tanárai és a Szombathelyről ide helyezett tanárok alkották az új iskola tantestületét.



TÖBB NYOMON  
Kőszegen



Séta az  
„Iskola-  
városban”





## (Kelcz-Adelffy u. 13.)

Az első községi iskola alapításának ideje ismeretlen, de a 17. században már biztosan működött. Az épület 1653-ban készült el. Két iskolamestere volt, akik közül az egyik magyarul, a másik német nyelven oktatott. 1673-ig az evangélikusok használták, akik gimnáziumot is működtettek itt. Mária Terézia oktatási reformját követően minden gyermek számára 6 és 12 éves kor között kötelezővé vált az iskolázás. Ekkor már nem latinul, hanem nemzeti nyelven folyt az oktatás. Az új rendnek megfelelően három osztályt indítottak a fiúknak, egy tanító pedig a leányokkal foglalkozott. A Kelcz-Adelffy Árvaházban lakó-

kat is itt okították, ezért az egyik tanító fizetését az alapítvány biztosította. A tanítók is itt kaptak lakást, de amikor az épület szűkösen bizonyult, újat és nagyobbat építettek helyette. 1842-ben a város értékesítette, azóta lakóház.

## Kelcz-Adelffy Árvaház

## Községi Tanítóképző (Kelcz-Adelffy u. 3.)

Az épület helyén működő Kelcz-Adelffy Árvaház elődjét 1741-ben hozták létre. 1749-ben vették át a jezsuita szerzetesek, akik szinte fél Dunántúlról befogadni képes nagy intézettel fejlesztették. Mai alakját a Hefele Menyhért vezette átépítés után, 1781-ben nyerte el. Eleinte a neveltek tanítása is itt folyt, majd a városi tanulókkal közös iskolába jártak. 1930-tól újra oktatási intézménynek adott helyet. Akkor költözött ide az 1926-ban alapított Magyar Királyi Állami Tanítóképző Intézet internátusa. Ennek az intézménynek lett jogutóda a Szombathelyi Tanítóképző. 1958-ban koedukált állami általános iskola költözött ide, amely 1961-ben vette fel Béni Balogh Ádám kuruc brigadéros nevét. Az intézmény 1989-ben a lakótelep közelében emelt új épületbe költözött.



Az 1876-ban alapított Állami Segélyezésű Magyar Polgári Fiú- és Leányiskola a város által megvásárolt épületben kezdte meg működését. Ez az iskolatípus a négyéves elemi és a középiskolák között helyezkedett el. 4 éves tanrendjével nagyjából megfelelt a mai felső tagozatnak. A gimnázium alsó négy osztályától leginkább abban különbözött, hogy latin nyelvet nem tanítottak benne. 1901-ben megszűntek a leányosztályok. 1922-ben teljesen az állam vette át, akkor kapta a Széchenyi István Magyar Királyi Állami Polgári Fiúiskola nevet. Az 1940-es években a polgári iskolákat megszüntették, beolvasztották őket a 8 osztályos általános iskolákba. Az Állami Általános Fiúiskola kapta az épületet. Egykori termeiben 1984 óta a városi könyvtár működik.

## A Szent Domonkos-rendi nővérek

## oktatási központja (Várkör 34.)

1868-ban Grazból 4 domonkos apáca érkezett Kőszegre azzal a szándékkal, hogy rendházat és leánynevelő intézetet alapítsanak. A nevelőintézetbe mindössze egy jelentkező akadt, ezért a nővérek bevétel nélkül maradtak. A város plébánosa sietett segítségükre, aki megbízta őket a helybeli katolikus leányok elemi iskolai oktatásával. 1874-ben nyitották tanítónőképzőjüket, amelyhez gyakorló iskola is csatlakozott. 1895-ben polgári iskolai leányosztályokat indítottak. Ehhez kapcsolódott a polgári iskolai tanárnőképzés, amelyet az állam 1926-ban Szegedre telepített. Az épület mai formáját 1929-ben nyerte. Az államosításkor Állami Tanítónőképzőre és Állami Általános Leányiskolára osztották fel. Előbbi Szombathelyre telepítették át, utóbbi később Kossuth Zsuzsanna nevet vette fel. 1995-től egyházi iskolaként működik.



## Séta az „Iskolavárosban”

Kőszeg városban, amelyet a 19-20. században iskolavárosnak is mondtak, története során a felsőfokúnak nevezhető polgári iskolai tanárnőképző mellett több középiskola működött. Közöttük kis-, al-, főgimnáziumok, reál- és szakközépiskolák, líceumok, tanítónő- és tanítóképzők. Egy részüket az egyházak, másokat a város, néhányukat az állam tartotta fenn. Az átmeneti típusú polgári iskola fenntartásához az állam adott támogatást. Az alapfokú oktatási intézményeket sokáig a szülők és a város támogatásával tartották fenn, egészen az 1948-ban bekövetkezett államosításig.



TÖBB NYOMON  
Kőszegen

## Gimnázium (Jurisics M. tér)

1.



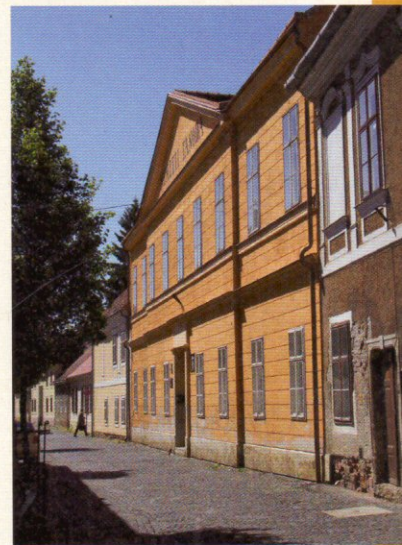
Az 1677-től működő gimnázium fő gondviselője az alapító, építtető és a fenntartásra 60.000 forintos alapítványt létrehozó gr. Széchényi György érsek volt. Épületét Pietro Orsolini építőmester tervezte, aki az 1680-ban befejezett építkezést vezette. Az intézményben szerzetesek tanítottak, 1773-ig a jezsuiták, 1777 és 1815 között a piaristák, végül 1815-től 1948-ig a bencések. A 19. század második felében négyosztályos algimnáziummá alakított iskolának 1908-ban új épületet avattak és nyolcosztályosra bővítették. A régi épületet lebontásra ítélték. Helyét ma az ásatások alkalmával megtalált

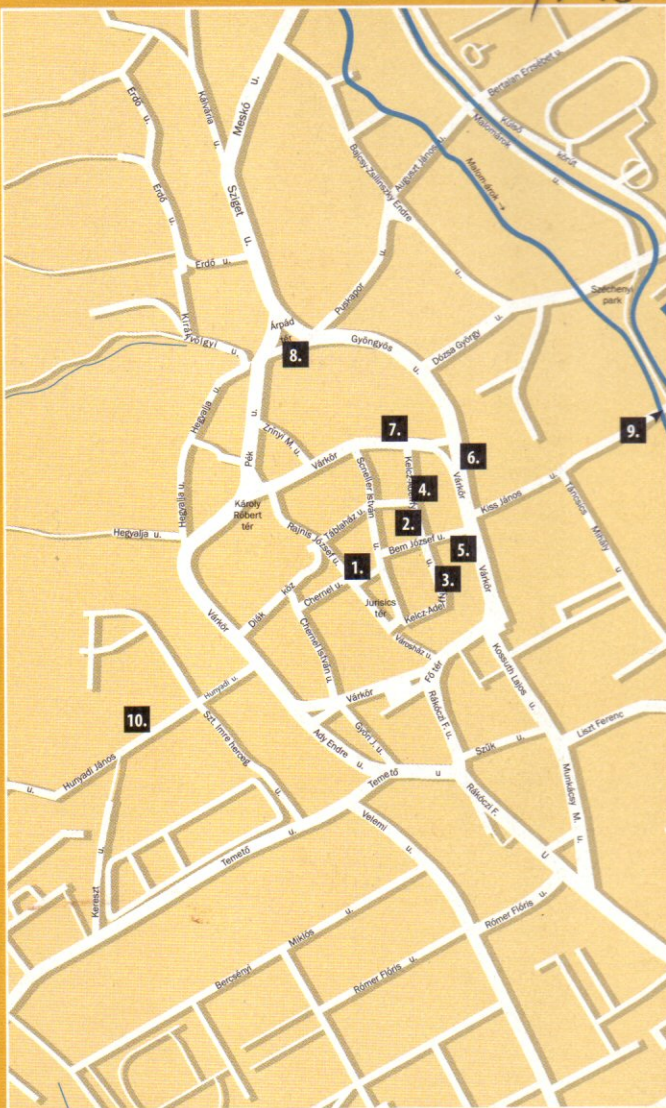
alapjainak felszíni kivetítése őrzi. A rendház falában emléktáblák örökölték gr. Niczky Kristófnak az iskola II. József-kori Kőszegen tartójának emlékét, valamint az iskola neves tanárainak és diákjainak nevét.

## Nemzeti Oskola (Kelcz-Adelffy u. 4.)

2.

A régi alapfokú katolikus iskoláját kinőtte a város, ezért 1837-ben nagyobb telket kerestek a belvárosban, amelyért 4000 forintot fizettek. Az építkezést 1841-ben kezdték és a következő évben adták át az új iskolaházat. Homlokzatára a „Nemzeti Oskolák” feliratot festették. Ebben csak fiúosztályokat helyeztek el, a lányoknak különálló épületet biztosítottak. Itt oktatták a mesterséget tanuló ifjakat az úgynevezett vasárnapi iskolában, de itt kapott helyet a rajziskola és a Kőszegi Hangszegylet zeneiskolája is. 1871-ben a leányokat elköltöztették a domonkos apácák rendházába. A 19. század második felétől az iparostanoncok oktatása is itt folyt. Ennek folytatásaként is felfogható az 1967-ben alapított és 1979-ig működő 413. sz. Ipari Szakmunkásképző Iskola.





II. József türelmi rendelete tette lehetővé 1785-ben, hogy az evangélikus iskola visszatérjenek Nemescsőről. Egy tanító foglalkozott a lányokkal és kettő a fiúkkal. Utóbbiak tanulmányaik végzetével 1876-ig a latin vagy kisgimnáziumban bővíthették tudásukat. A nagyírú intézménybe több megyéből érkeztek diákok. 1843-ban új, önálló iskolaépületet kaptak a Gyöngyös utcában. 1868-ban kialakították a népiskolai törvény előírta a négyosztályos elemi iskolát. 1930-ban kinötte régi termet, a gyülekezet új épületet emeltetett. Az államosítás után itt helyezték el a város óvodáját, amely ma Központi Művészeti Óvoda néven működik.

Evangélikus felsőbb leányiskola -

gimnázium – líceum – mezőgazdasági szakközépiskola (Árpád tér 1.)



1899-ben avatták fel a Ludwigh Schöne tervezte evangélikus felsőbb leányiskolát, amely a dunántúli egyházkerület fenntartásában működött. Az elemi iskolából érkezett leányokat írták be ide, akik a gimnázium alsóbb osztályaihoz hasonló képzést kaphattak. Mellette háztartási és háztartásvezetési elfoglaltságot gyakorolhattak. 1921-ben nyolcosztályosra bővítették. 1927-ben líceummá, majd 1942-ben leánygimnáziummá fejlesztették a Gyurátz Ferenc alapító püspök nevét felvett intézetet. 1945-től mezőgazdasági ismereteket is oktattak. Az államosítás után mezőgazdasági technikus képzést indítottak, a későbbiekben szakközépiszkolává alakították. Az 1990-es években kereskedelmi és informatikai képzéssel bővítették a kínálatot. 2001-ben újra az evangélikus egyház lett a tulajdonosa.

nyolcosztályosra bővítették. 1927-ben líceummá, majd 1942-ben leánygimnáziummá fejlesztették a Gyurátz Ferenc alapító püspök nevét felvett intézetet. 1945-től mezőgazdasági ismereteket is oktattak. Az államosítás után mezőgazdasági technikus képzést indítottak, a későbbiekben szakközépiszkolává alakították. Az 1990-es években kereskedelmi és informatikai képzéssel bővítették a kínálatot. 2001-ben újra az evangélikus egyház lett a tulajdonosa.

Kiadja: Kőszeg Város Önkormányzata  
Grafika, fotó: Trifusz Péter



TÖBB NYOMON  
Kőszegen

